

Створення на базі ЛМІ та естонського наукового видавництва SSP OÜ «Медико-фармацевтичного «Індустріального парку» та «Медико-фармацевтичного кластеру «Єврольвівщина 2030», як складової системи інтеграційних компетенцій України до Європейського Союзу

Establishment On the Basis of LMI and Estonian Scientific Publishing House SSP OÜ of the "Medical and Pharmaceutical "Industrial Park" and the "Medical and Pharmaceutical Cluster "EuroLviv Region 2030 ", as Part of the System of Integration Competencies of Ukraine to the European Union

Валерій Шаповалов (Valerii Shapovalov, Doctor of Pharmaceutical Sciences, Professor)¹, **Любов Іванішин-Гайдучок** (Liubov Ivanishyn-Hayduchok)²

Received: May 20, 2022

Published: May 30, 2022

¹ ТЗОВ «Львівський медичний інститут», Львів, Україна (Lviv Medical Institute, Lviv, Ukraine)

² Львівський медичний фаховий коледж «Монада», Львів, Україна (Lviv Medical Professional College "Monada", Lviv, Ukraine)

Abstract. The creation of the “Medical and Pharmaceutical “Industrial Park” and the “Medical and Pharmaceutical Cluster “EuroLviv Region 2030” on the basis of LMI and the Estonian Scientific Publishing House SSP OÜ on the basis of medical and pharmaceutical law, organization and management of pharmacy is relevant, necessary, and timely. "Medical and Pharmaceutical “Industrial Park” and "Medical and Pharmaceutical Cluster "EuroLviv Region 2030" are part of the system of integration competencies of Ukraine to the European

Union. The development of the “Medical and Pharmaceutical “Industrial Park” and the “Medical and Pharmaceutical Cluster “EuroLviv Region 2030” will help increase the competencies of political, legal, financial, and economic, medical, and pharmaceutical, and socially guaranteed security at the regional and state levels and Ukraine's accession to the European Union.

Keywords: medical law, pharmaceutical law, organization and economics of pharmacy, integration, EU, Ukraine, industrial park, drugs.

Вступ. В сучасних умовах Всесвітня Організація Охорони здоров'я (ВООЗ) та її партнери застосовують поетапний підхід до відновлення системи охорони здоров'я в Україні. Сусідні країни підтримують Україну у вирішенні основних проблем охорони здоров'я серед біженців, що включає психічне здоров'я, психологічну допомогу, фармакотерапію захворювань (ковідні, постковідні та лонгковідні розлади, туберкульоз, ВІЛ/СНІД, рак та ін.) у відповідності до МКХ-11 [1-3]. Разом з тим, кілька країн Європейського Союзу (ЄС) надають біженцям та шукачам притулку лише обмежене право на медичні послуги і забезпечення життєво необхідними лікарськими засобами (ЛЗ). Як вважають фахівці ВООЗ, країни мають розглянути можливість розширення цих

прав на життя та здоров'я для громадян, які рятуються від війни, і забезпечити, аби процес доступності та підтримки такого охоплення пацієнтів з України був простим, ефективним та швидким.

Обмежений доступ населення до медичної і фармацевтичної допомоги був пов'язаний із тим, що з початку російської війни в Україні було пошкоджено близько 500 лікарень, а 40 медичних установ зруйновано та не підлягають відновленню [4].

Станом на 14.05.2022 за інформацією міністра охорони здоров'я Віктора Ляшко в Україні пошкоджено [5]:

- 616 медичних закладів, з них 101 медичний заклад зруйнований повністю;
- 375 аптечних закладів зруйновані і не працюють.

Тому, в сучасних умовах саме фармацевтична галузь України має стати одним із локомотивів економіки, незважаючи на те, що на сході зруйновано близько 500 аптек різної форм власності, але фармацевтична галузь працює, фармацевтичні підприємства-заводи виробляють лікарські засоби (ЛЗ) та здійснюють їх логістичний обіг в межах компетенцій «виробник-дистриб'ютор - аптека» [6].

Крім того, в державі проводиться «Програма релокації» бізнесу до Закарпатської, Львівської, Чернівецької, Тернопільської, Івано-Франківської та Вінницької областей, в якій взяли участь 601 підприємство, що завершили переїзд з областей, де тривають бойові дії, з них 390 вже відновили роботу на нових майданчиках у західних регіонах України [7]. Ще 87 підприємств знаходяться на різних стадіях транспортування. Переміщення обладнання здійснюється потужностями «Укрзалізниці», «Укрпошти» або власними ресурсами (з компенсацією). Незабаром переїдуть ще 151 підприємство, які на даний час вже знаходяться на маршрутах або оформлюють необхідні документи. Органи державної влади та місцевого самоврядування допомагають знаходити:

- приміщення для праці;
- вирішення щодо підключення до електро-, газо- та ін. мереж;
- приміщення для житла працівників та їх сімей;
- логістичні маршрути;
- шляхи адаптації та підбору працівників і фахівців;
- шляхи пошуку нових ринків збуту продукції, в т. ч. і за кордоном.

Слід відмітити, що «Програма релокації» допомагає захистити промислові потужності вітчизняних підприємств всіх форм власності, а також переміщення бізнесу у безпечні регіони створює нові можливості для розвитку економіки та дозволяє підприємствам працювати в умовах війни.

Втім необхідно врахувати досвід щодо створення «Індустріальних парків», «Програми релокації», «Кластерів», а також проблемні питання, що накопичились при створенні «Індустріальних парків» в Україні, а саме [8]:

- в інституційно слабких економіках податкові пільги не мають значного позитивного ефекту;
- стимулювання окремих груп/галузей завжди має проходити незалежний аналіз витрат-вигод та наявних альтернатив;

- запровадження пільг всередині країни часто призводить до перерозподілу наявних активів, а не до створення нових;
- пільги для окремих підприємств чи галузей завжди означають більший податковий тягар для решти економіки. Не існує безкоштовних обідів!
- нерівні правила гри завжди створюють можливості для корупції. У випадку України ці можливості, скоріше за все, будуть використані.

Мета роботи. дослідити можливість щодо створення на базі ЛМІ та Естонського наукового видавництва SSP ОУ «Медико-фармацевтичного «Індустріального парку» та «Медико-фармацевтичного кластеру «ЕвроЛьвівщина 2030», як складової системи технології ліків, організації фармацевтичної справи, судової фармації та контролю якості ЛЗ інтеграційних компетенцій України до ЄС.

Матеріали та методи дослідження. Інформаційно-аналітичну основу дослідження склали наукові праці за темою роботи. Зазначимо, що огляд наукових джерел літератури було проведено із врахуванням рекомендацій Кокрейнівського товариства за РІСО. В якості методів дослідження використано нормативно-правовий, документальний, ретроспективний, порівняльний, системний, табличний, судово-фармацевтичний та графічний. Для обробки результатів, визначення узгодженості між досліджуваними параметрами використано програму Microsoft Excel 2010 (описові характеристики: мінімальне та максимальне значення, середнє значення).

Дослідження статті є фрагментом науково-дослідних робіт ТзОВ «Львівський медичний інститут» за темою «Удосконалення системи обігу ліків під час фармакотерапії на засадах доказової і судової фармації, організації, технології, біофармації та фармацевтичного права» (номер державної реєстрації 0120U105348, термін виконання 2021-2026); Харківської медичної академії післядипломної освіти за темами «Удосконалення організаційно-правової процедури забезпечення ліками пацієнтів з позиції судової фармації, організації і управління фармацією» (номер державної реєстрації 0116U003137, термін виконання 2016–2020 рр.) та «Фармацевтичне та медичне право: інтегровані підходи до системи обігу ліків з позиції судової фармації та організації фармацевтичної справи» (номер державної реєстрації 0121U000031, термін виконання 2021–2026 рр.).

Результати та їх обговорення. Проведені дослідження свідчать про те, що безробіття в Україні зростає прискореними темпами у зв'язку з надвиробництвом деяких фахівців – гуманітаріїв, правознавців та інших «білих комірців» [9], а економіка в її сьогоdnішньому стані не може врегулювати цю проблему. Країні потрібна програма негайної перекваліфікації спеціалістів, перенавчити громадян тим спеціальностям, які будуть реально затребувані на вітчизняному ринку праці найближчими роками, а саме: будівельники, водії, ІТ-фахівці, логісти, працівники промислових підприємств, а також лікарі для лікарень, провізори для аптек, інженери для фармацевтичного виробництва.

Результати опитування, що провели фахівці Європейської бізнес асоціації (ЄБА) свідчать про те, що в повному обсязі в Україні працюють 47% компаній-

членів ЄБА (торік таких було 28%), решта 50% працюють з певними обмеженнями або частково [10]. Кількість компаній, що виплачують заробітну плату своїм співробітникам має таке співвідношення:

- 63% у повному обсязі;
- 25% провадять додаткові або авансові виплати;
- 18% - мають труднощі.

Внаслідок досліджень фахівців кадрового порталу ggs.ua разом з Федерацією роботодавців встановлено [11], що вакансії на заході України складають загалом 31% від всіх актуальних пропозицій роботи в Україні, з яких 50,0% у Львові та 16 – у Львівській області. Наступними за кількістю актуальних вакансій йдуть Тернопільська, Закарпатська та Волинські області.

Більшість актуальних вакансій щодо фахівці відкрито у таких сферах, як:

- торгівля – 15%;
- транспорт– 12 %;
- логістика – 12 %;
- робітничий персонал – 12%;
- медицина та фармацевтика – 11%.

На сьогодні найбільш затребувані медичні фахівці, а саме, терапевти й сімейні лікарі [12]. Така динаміка зберігалася до 24 лютого 2022 р. Однак кількість звернень до терапевта/сімейного лікаря зменшилась на 14,0%, з 29,0% до 15,0%. Разом з тим кількість звернень по допомогу невропатолога зросла на 4,0%, з 7,0% до 11,0%. Пацієнти звертаються до лікарів зі скаргами на порушення сну, хронічний головний біль та біль у спині через постійний стрес, високу тривожність (табл. 1).

Таблиця 1. Динаміка звернення пацієнтів до лікарів 6-ти спеціальностей на протязі квітня 2021 року в порівнянні з квітнем 2022 року.

Найбільш затребувані лікарі у дорослих			
Серед найбільш затребуваних лікарів – невропатолог, частка звернень зростає			
Квітень 2021		Квітень 2022	
ТОП-5 лікарів		ТОП-5 лікарів	
Консультація терапевта / сімейного лікаря	29%	Консультація терапевта / сімейного лікаря	15%
Консультація акушера-гінеколога	8%	Консультація невропатолога	11%
Консультація ЛОР-лікаря	8%	Консультація акушера-гінеколога	8%
Консультація невропатолога	7%	Консультація ЛОР-лікаря	7%
Консультація гастроентеролога	6%	Консультація уролога	7%

Кафедрою медичного та фармацевтичного права, загальної і клінічної фармації ХМАПО проведено усне опитування 300 переселенців з Харківської

області до Німеччини, Польщі, Естонії, Білорусії, Львівської, Івано-Франківської, Київської, Полтавської, Рівненської, Закарпатської, Тернопільської областей щодо розладів здоров'я, звернення до лікарів та застосування ЛЗ. Встановлено, що в період з 24.02.2022 по 01.06.2022 до лікарів під час захворювання громадяни не зверталися, але відчували наступні розлади здоров'я (симптоми):

- серцево-судинної системи – 31,5%;
- простудні – 27,5%;
- психо-неврологічні – 22,0%;
- болі різного генезу – 18,0%;
- ЖКТ – 7,0%;
- інші – 5,0%.

В свою чергу моніторинг фармацевтичного ринку щодо динаміки обсягів аптечного продажу (обігу) ЛЗ за період січень–квітень 2022 р. в Україні [13] свідчить про те, що стабільними та основними лідерами є наступні фармкомпанії – АО «Фармак» (Україна), ПРАТ «ФФ «Дарниця» (Україна), Teva (Ізраїль), «Асін» (Швейцарія) і KRKA (Словенія) (табл. 2). У ТОВ «Фармацевтична група "Здоров'я"» (Україна) входять ТОВ «Фармацевтична компанія «Здоров'я», ТОВ «Дослідний завод «ГНЦЛС», ТОВ «ХФП «Здоров'я Народу», ТОВ «Фармакс Груп», бенефіціарний власник Zdorovie Holdings Limited, Компанія Здоров'я холдінгс лімітед. Британські Віргінські острови перейшли з 12 на 13-те місце. До двадцятки провідних українських фармацевтичних фірм за цей період увійшли - корпорація Артеріум (Україна), АТ «Київський вітамінний завод» (Україна), ТОВ «Кусум Фарм» (Україна), ТОВ «Юрія-Фарм» (Україна), ТОВ «Дельта Медікел» (Україна), ТДВ «ІнтерХім» (Україна).

Для більшості фармацевтичних компаній, що входять до 20-ки лідерів фармацевтичного ринку, за обсягами аптечного продажу ЛЗ у січні–квітні 2022 р. відмічається динаміка щодо зростання обсягів аптечного продажу. Втім судово-фармацевтичні ризики (паніка, розбомблені склади, відсутність реклами та промоції) по-різному вплинули на компетенції щодо обігу ЛЗ кожної фармацевтичної компанії, що є учасником фармацевтичного ринку.

Складність у логістиці, втрата товару та складів, людський фактор та інші причини суттєво перешкоджають поставкам ЛЗ та товарів медичного призначення. Однак, трійка лідерів фармацевтичного ринку залишається незмінною, це оптові компанії «БадМ», «Оптіма-Фарм» і «Вента.ЛТД». Конкуренція на фармацевтичному ринку між «БадМ» та «Оптіма-Фарм» триває, а їх загальна частка складає 86% в обсягах поставок (обігу) ЛЗ.

Тому керівництво ТзОВ «Львівський Медичний Інституту» (ЛМІ), генеральний директор, д.м.н., в.о. проф. Гайдучок І.Г. та проректор з навчальної роботи к.пед.н., доц., заслужений лікар України Гуменюк О.М. приділяють велику увагу співпраці з Естонським науковим видавництвом SSP OÜ і розвитку потенційних компетенцій та інвестиційних можливостей ЛМІ при вивченні фармринку України. Так, в останні часи ЛМІ пройшов акредитацію зі спеціальностей «Стоматологія» (декан – д.м.н., в.о. проф., академік Української

академії наук Пиндус Т.О.), «Фармація, промислова фармація» (декан - к.м.н., в.о. доц. Пиндус В.Б.; декан заочної форми навчання, к.ф.н., доц. Соронович І.І.) і «Медицина» (декан – к.м.н., доц. Ковалишин О.А.).

Таблиця 2. Фармацевтичні компанії, що є лідерами фармацевтичного ринку України за обсягами аптечного продажу (обігу) ЛЗ за січень–квітень 2022 р. у грошовому еквіваленті, співвідношення щодо приросту продажу ЛЗ, Evolution index та частки продукції на фармацевтичному ринку.

№		Фармацевтичні компанії	Приріст продажу ЛЗ в гривневому еквіваленті, %	Evolution index, %	Частка на фармринку, %
Січень–квітень 2021 р.	Січень–квітень 2022 р.				
1	1	АО «Фармак» (Україна)	-3,7	91	5,50
2	2	ПРАТ «ФФ Дарниця (Україна)	25,2	118	4,41
6	3	Асіно (Швейцарія)	22,8	116	3,89
4	4	Teva (Ізраїль)	11,5	105	3,80
8	5	KRKA (Словенія)	18,7	112	3,58
3	6	Sanofi (Франція)	2,3	96	3,56
5	7	Корпорація Артеріум (Україна)	4,1	98	3,45
9	8	АТ «Київський вітамінний завод» (Україна)	19,6	113	3,18
7	9	Berlin-Chemie (Німеччина)	3,0	97	3,13
10	10	ТОВ «Кусум Фарм» (Україна)	10,1	104	2,74
13	11	Sandoz (Швейцарія)	7,0	101	2,19
15	12	Servier (Франція)	29,2	122	2,12
12	13	ТОВ «Фармацевтична група "Здоров'я"» (Україна)	-4,5	90	1,98
14	14	Bayer Pharmaceuticals (Німеччина)	-0,1	94	1,82
11	15	ТОВ «Юрія-Фарм» (Україна)	-22,2	73	1,77

16	16	Abbott Products (Німеччина)	4,2	98	1,55
19	17	ТОВ «Дельта Медікел» (Україна)	24,7	117	1,51
23	18	ТДВ «ІнтерХім» (Україна)	35,7	128	1,43
17	19	ПАО НПСЦ «Борщагівський ХФЗ» (Україна)	10,1	104	1,37
25	20	AstraZeneca (Шведсько- Британська)	33,3	126	1,33

Завдяки активної участі ректорату на чолі із ректором – д.м.н., проф., академіком АН Вищої школи України Регедою М.С.; деканів, завідувачів кафедр (к.м.н., доц. Рябуха О.І.; д.м.н., проф. Маненко А.К.; к.м.н., доц. Циснецька А. В.; к.біол.н., ст. наук. співр. Баїк О.Л.; к.м.н., в.о. доц. Щепанський Ф.Й.; к.м.н., доц. Різник С.С.; к.м.н., доц. Бунь Ю.М.; к.філолог.н., доц. Пилипів О.Г.; к.хім.н., доц. Пиріг І.Ю.; к.ек.н, в.о. доц. Байда Б.Ф.) та науково-педагогічних працівників (НПП) в інституті йде підготовка для закладів охорони здоров'я, фармацевтичних підприємств і аптек всіх форми власності висококваліфікованих, сучасних лікарів (сімейних, кардіологів, стоматологів та ін.), провізорів (клінічних, технологів, аналітиків) та організаторів медичної і фармацевтичної справи, які володіють належними компетенціями.

Повсякденна робота з підготовки кадрів йде у співпраці із Львівським медичним фаховим коледжем «Монада» та Львівським медичним фаховим коледжем «Медик», співробітники яких задіяні у підготовці та проведенні ХІХ міжнародної мультидисциплінарної науково-практичної конференції «Медичне та фармацевтичне право України: організація фармацевтичної справи, загальна, судова та клінічна фармація, фармакотерапія розладів здоров'я» (17-19.11.2022) у відповідності до рішення Вченої Ради ТзОВ «Львівський медичний інститут» від 30.08.2021, протокол №1 та наказу генерального директора ТзОВ «Львівський медичний інститут» від 08.09.2021 №194/1-н.

Але пишатися досягненими успіхами ректорату, деканату, завідувачам кафедр та НПП ЛМІ не дає час, коли створюються компетенції політико-правової, фінансово-економічної, медико-фармацевтичної і соціально-гарантованої безпеки в Україні, вирішується питання про інтеграційні процеси та сучасні можливості щодо приєднання держави Україна до країн Європейського Союзу. А це вимагає від керівництва держави, вчених та фахівців України вивчення рівня співпраці США, Індії, Японії і Австралії (саміт 24.09.2021, Вашингтон, США) у практичному співробітництві Quad щодо викликів 21го століття, а саме:

- ✓ припинення пандемії Covid-19 шляхом збільшення виробництва та доступу всіх верств населення до безпечних та ефективних вакцин;
- ✓ просування інфраструктури високих стандартів;

- ✓ партнерства з нових технологій, космосу та кібербезпеки;
- ✓ підготовки талантів нового покоління та ін.

Отже, необхідно створити умови для подальшого розвитку ЛМІ та Естонського наукового видавництва SSP ОУ <https://ssp.ee/index.php/mpm/article/view/40> (проректор ЛМІ з наукової роботи д.м.н., проф. Федоров Ю.В., проректор ЛМІ з розвитку освіти та інновацій ЛМІ д.м.н., старший дослідник, заслужений лікар України Фурдичко Л. О.) у напрямках:

- просування на регіональному і національному рівнях інфраструктурних змін та компетенцій «Індустріальних парків» на базі високих світових та європейських стандартів;

- збір, узагальнення та направлення у відповідні інстанції змін та доповнень до законодавчих, нормативно-правових і інструктивно-методичних документів державного та регіонального рівнів щодо фармацевтичної і медичної діяльності у відповідності до світового рівня;

- мотивування НПП на запрошення до співпраці, вирощування і підтримку талановитої молоді нового покоління, створення умов для планування та підготовки саме на базі ЛМІ докторів філософії і докторів з медичних та фармацевтичних наук;

- підняття рівня і ефективності роботи кафедр і НПП ЛМІ за зареєстрованою НДДКР. Державний реєстраційний номер: 0120U105348. Відкрита НДДКР, дата реєстрації: 09-12-2020 «Удосконалення системи обігу ліків під час фармакотерапії на засадах доказової і судової фармації, організації, технології, біофармації та фармацевтичного права» (<https://medinstytut.lviv.ua/wp-content/uploads/pdf/Dovidka-pro-zatverdzhennya-temy-LMI.pdf>). Проект плану НДДКР для кафедр ЛМІ було розіслано електронною поштою керівництву ЛМІ, відповідальний д.ф.н., проф. Шаповалов В.В. в жовтні-лютому 2021 р. Сьогодні стає питання щодо обговорення та затвердження плану НДДКР кафедр, його публікації та виконання. Потребує планування на кафедрах стоматологічної, медичної та фармацевтичної спрямованості науково-дослідних робіт з кандидатських і докторських робіт з медичних та фармацевтичних наук (наприклад, спеціальність: 15.00.01 – технологія ліків, організація фармацевтичної справи та судова фармація) за участю вчених ЛМІ, ХМАПО (в.о. ректора – д.м.н., проф. Короп О.А.), Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького (ректор – академік НАМН України, д.ф.н., проф. Зіменковського Б.С.) на клінічних, фармацевтичних і аптечних базах Департаменту охорони здоров'я Львівської обласної державної адміністрації, Департаменту охорони здоров'я Львівської міської ради;

- організація та проведення 17-19 листопада 2022р. (Реєстр з'їздів, конгресів, симпозіумів та науково-практичних конференцій, які проводитимуться у 2022 році, узгодженому в НАМН України та затвердженому МОЗ України і ДО «Центр тестування» п.п. за №656 і №665) XIX міжнародної мультидисциплінарної науково-практичної конференції «Медичне та

фармацевтичне право України: організація фармацевтичної справи, загальна, судова та клінічна фармація, фармакотерапія розладів здоров'я» (<https://drive.google.com/file/d/13-JfmYg5tm5GEinacZkSOyf2HOur-wub/preview>).

Відповідальні – проректор з наукової роботи ЛМІ-завідувач кафедри внутрішньої медицини № 1, д.м.н., проф. Федоров Ю.В. (<https://medinstytut.lviv.ua/naukovyy-viddil>), д.ф.н., проф. Шаповалов В.В. (проект запрошення станом на 21.05.2022 розіслано керівникам відповідних закладів для погодження);

- визначення напрямку фінансово-економічного зростання, зокрема за рахунок розвитку «Медико-фармацевтичного «Індустріального парку» та «Медико-фармацевтичного кластеру «ЄвроЛьвівщина 2030». Наприклад, на базі ЗАТ «Львівський м'ясокомбінат» створення фармацевтичного кластеру (№ 24.420) з виробництва вже відомих лікарських засобів і матеріалів («лідаза», «інтерферон», «гематоген», «церебrolізін» та ін.). Запрошення до співпраці керівництво 10-ти фармацевтичних підприємств, що розташовано у м. Харків (ТОВ фармакологічна компанія «Здоров'я», ТОВ ХФ «Здоров'я народу», ТОВ «ДНЦЛЗ», АТ «Лекхім-Харків», ВАТ Хімфармзавод «Червона зірка», ЗАТ «Стома», ТОВ «Мікрофарм», ПАТ «Харківське підприємство по виробництву імунобіологічних та лікарських препаратів «Біолік», ТОВ «Науково-виробнича фармацевтична компанія «Ейм», ТОВ НДП «Ветеринарна медицина», ТОВ «Ветсинтез», Харківська державна біологічна фабрика);

- оптимізація рівня компетенцій щодо співпраці з АТ «Галичфарм» (виконавчий директор – Олександр Блонський (<https://www.galychpharm.com/about>);

- формування інноваційного механізму в ЛМІ, який поєднує процес виявлення сучасних наукових ідей та прикладних розробок на їх основі й подальшу реалізацію результатів, наприклад у фармацевтичному виробництві лікарських засобів (in-bulk, дженеріки, комбіновані, оригінальні, нано-ліки, естемпоральна рецептура тощо). Підвищення рівня компетенцій і співпраці з аптеками, на базі яких за приписами лікарів виробляються ліки (на Львівщині 983 аптеки і 247 аптечних пунктів; рецептурні відділи у з виготовлення ліків у 12 аптеках).

- створення Адвокатської клініки та «гарячої лінії» для надання населенню і хворим доступної консультативної медико-фармацевтичної і адвокатсько-правової допомоги. Оптимізація співпраці в ланцюзі «лікар-пацієнт-провізор» або «гаряча лінія-запит-звернення до ДОЗ ЛОДА або Управління охорони здоров'я Львівської міської ради» щодо забезпечення хворого медичними послугами або пільговими життєво необхідними лікарськими засобами у відповідності до законодавства і нормативно-правових актів України;

- підвищення рівня співпраці з журналом *SSP Modern Pharmacy and Medicine* (<https://ssp.ee/index.php/mpm/article/view/37>), наприклад для ознайомлення наукові статті за напрямками «Охорона здоров'я», «Медицина», «Фармація» [14-18];

- вивчення наукових публікацій за напрямками досліджень ЛМІ [19-42].

На жаль, в Україні виробляється біля 30 % життєво необхідних лікарських засобів, що знаходяться в обігу в аптеках і комунальних неприбуткових підприємствах-закладах охорони здоров'я. Можливо з ініціативи (пропозиції) керівництва ЛМІ створення при інституті «Медико-фармацевтичного «Індустріального парку» та пошуку інвесторів для будівництва у місті Львів сучасного фармацевтичного підприємства при фінансово-економічній і інвестиційній підтримці країн Європейського Союзу (Польща, Німеччина, Словаччина, Чехія, Естонія, Данія та ін.), а також США, Канада, Великобританія, Індія, Китай, Пакистан, Австралія, Бразилія, Єгипет та ін. країни, в якому у перспективі могли працювати випускники не тільки ЛМІ, а й Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького (ректор – академік НАМН України, д.ф.н., проф. Зіменковський Б.С.), Національного фармацевтичного університету (м. Харків), Національного університету «Львівська політехніка» (ректор – д.т.н., проф. Бобало Ю. Я.) і на якому вироблялися би не тільки оригінальні лікарські засоби, а й in-bulk (серцево-судинні, протигрипозні, протибольові та ін.), джинеріки («Галопріл», антибіотики, ліки при орфанних захворюваннях тощо), комбіновані препарати («Валькофен», «Кардацет», «Парсикол», «Калевіт С», «Дифенал», «Динальгін», «Теофедрин-плюс та ін.) для всіх категорій громадян (пацієнтів) України (інваліди I і II груп, учасники бойових дій, ліквідатори аварії на ЧАЕС, хворі на серцево-судинні, системи кровообігу, туберкульоз, цукрового діабету 1 і 2 типу, онкохворі, ВІЛ/СНІД, Ковід-19, ГРВІ, орфанні захворювання, наркоманія тощо), тобто у відповідності до:

- Постанови Кабінету Міністрів України від 17 серпня 1998 р. №1303 «Про впорядкування безоплатного та пільгового відпуску лікарських засобів за рецептами лікарів у разі амбулаторного лікування окремих груп населення та за певними категоріями захворювань» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1303-98-%D0%BF#Text>) ;

- Постанови Кабінету міністрів України від 29 грудня 2021 №1440 «Деякі питання реалізації програми державних гарантій медичного обслуговування населення у 2022 році» (<https://www.kmu.gov.ua/npas/deyaki-pitannya-realizaciyi-programi-derzhavnih-garantij-medichnogo-obslugovuvannya-naselennya-u-2022-roci-i291221-1440>)

- статті 19 Закону України «Про Державний бюджет України на 2022 рік» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2022, № 3, ст. 12) (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1928-20#Text>).

Громадяни та пацієнти України не повинні зазнавати фінансових витрат у випадку хвороби чи відмовлятися від отримання необхідної медичної допомоги через неможливість її оплатити. Як зазначає Національна Служба Здоров'я України (НСЗУ), до гарантованих державою медико-фармацевтичних послуг мають доступ всі, хто їх потребує, незалежно від стану здоров'я та фінансової спроможності <https://contracting.nszu.gov.ua/vimogi-pmg-2022>.

В свою чергу НСЗУ гарантує, що буде закуповувати конкретні медичні послуги/групи послуг відповідно до умов їх закупівлі за Програмою медичних гарантій у 2022 році. Умови закупівлі розроблені для закладів охорони здоров'я, які вже надавали медичні послуги за Програмою медичних гарантій, так і для закладів охорони здоров'я, які бажають укласти договір з НСЗУ вперше.

Оптимізація взаємодії органів державної влади та самоврядування направлено на підняття ефективності промислового виробництва, економічної, фармацевтичної та медичної безпеки із подальшим розвитком Індустріальних парків.

Так, в Україні (станом на 02.10.2021) внесено до реєстру 52 індустріальні парки [43, 44], з яких лише чотири якісні інфраструктурні об'єкти, які вже мають резидентів з реально працюючими заводами, а саме:

- Індустріальний парк «Біла Церква» (Київська область);
- Вінницький індустріальний парк;
- Індустріальний парк «Соломоново» (Закарпатська область);
- Індустріальний парк «Коростень» (Житомирська область).

Наказом Мінекономіки від 15.07.2021 № 238 до Реєстру індустріальних (промислових) парків включено індустріальний парк "Кроноспан Рівне".

Земельна ділянка загальною площею 85,0089 га, на якій створено індустріальний парк "Кроноспан Рівне", знаходиться в межах села Городок Рівненського району Рівненської області. Ініціатором створення індустріального парку є ТОВ "Кроноспан Рівне". Строк функціонування індустріального парку – 50 років.

Пріоритетними для розміщення видами економічної діяльності в індустріальному парку будуть [44]:

- деревообробна промисловість;
- меблева промисловість;
- складське господарство.

На території індустріального парку планується створити близько 1100 робочих місць.

У 24 індустріальних парках вибрано керуючі компанії, у 8 – залучено учасників (всього 11 учасників).

На території Київської області вже функціонує 11 індустріальних парків.

Рішенням про внесення нового об'єкту до відповідного Реєстру, тобто у Фастівському районі з'явиться новий індустріальний парк «Л-Таун парку», було ухвалене на засіданні Кабінету Міністрів України [45]. На базі індустріального парку «Л-Таун парку» загальною площею близько 23 га передбачає створення близько 1400 нових робочих місць і будуть зосереджені компанії, що спеціалізуються на агропромисловості та машинобудуванні.

Індустріальний парк «Л-Таун парку»:

- Підприємства, що будуть розміщуватися на території індустріального парку, зможуть у подальшому скористатися фінансовими стимулами;

- Підприємствам будуть доступна повна або часткова компенсація відсоткової ставки за кредитами для облаштування виробничих приміщень та подальшої діяльності компаній, відшкодування витрат на підключення інженерних мереж;
- Створюють сяюмови не лише для появи абсолютно нових підприємств, а й для релокації заводів із областей, охоплених бойовими діями.

Останнім час уряд приділяє дедалі більше уваги оптимізації діяльності «Індустріальних парків», в структурі яких зібрано підприємства, які ефективно працюють завдяки удосконаленню законодавства і нормативно-правових актів України [46, 47]. Так, у Законі України «Про внесення змін до Закону України "Про індустріальні парки" та деяких інших законодавчих актів України щодо залучення інвестицій у промисловий сектор економіки шляхом стимулювання створення індустріальних парків» [48], ст. 4 доповнити частиною четвертою такого змісту:

"4. Функціонування індустріальних парків спрямоване на:

- 1) залучення інвестицій та розвиток економіки України;
- 2) вирівнювання економічного розвитку регіонів та підвищення якості життя населення України;
- 3) запровадження інноваційних та енергозберігаючих технологій;
- 4) створення нових робочих місць;
- 5) сталий розвиток та захист навколишнього природного середовища".

3. Доповнити статтями 4⁻¹ і 7⁻¹ такого змісту:

"Стаття 4⁻¹. Державне управління у сфері створення та функціонування індустріальних парків на території України

1. Державне управління у сфері створення та функціонування індустріальних парків на території України здійснюється в межах повноважень, визначених цим Законом та іншими актами законодавства України:

- 1) Кабінетом Міністрів України;
- 2) центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну інвестиційну політику;
- 3) центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику щодо створення і функціонування індустріальних парків на території України (уповноважений державний орган);
- 4) місцевими органами виконавчої влади;
- 5) органами місцевого самоврядування";

"Стаття 7⁻¹. Обмеження щодо створення індустріальних парків

1. Ініціатор створення, керуюча компанія не можуть бути створені/засновані фізичними особами - громадянами держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом, або юридичними чи пов'язаними з ними особами, зареєстрованими у державі, визнаній Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом, або щодо яких застосовано санкції відповідно до законодавства України або міжнародного права, або юридичними особами - власниками 10 відсотків і більше акцій (часток) та/або кінцевим бенефіціарним власником (контролером) яких є резидент держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або

державою-окупантом, чи держава, визнана Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом.

2. Учасниками або іншими суб'єктами індустріального парку не можуть бути суб'єкти господарювання будь-якої форми власності, створені фізичними особами - громадянами держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом, або юридичними чи пов'язаними з ними особами, зареєстрованими у державі, визнаній Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом, або щодо яких застосовано санкції відповідно до законодавства України або міжнародного права, є юридичними особами - власниками 10 відсотків і більше акцій (часток) та/або кінцевим бенефіціарним власником (контролером) яких є резидент держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом, чи держава, визнана Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом".

7. У статті 14:

частину другу викласти в такій редакції:

"2. Ініціатор створення протягом п'яти робочих днів з дня прийняття рішення про створення індустріального парку зобов'язаний подати до уповноваженого державного органу копію рішення про створення індустріального парку та концепцію індустріального парку";

абзац перший частини п'ятої замінити трьома новими абзацами такого змісту:

"5. З метою державного стимулювання, передбаченого законодавством, уповноважений державний орган створює, веде та розміщує на своєму офіційному веб-сайті Реєстр індустріальних парків, до якого індустріальні парки включаються за заявою ініціаторів створення.

Перелік відомостей, що вносяться до Реєстру індустріальних парків, та порядок його ведення визначаються Кабінетом Міністрів України.

Індустріальний парк може бути включений до Реєстру індустріальних парків за умови, що на час включення на його території (в межах) відсутні прийняті в експлуатацію протягом 10 останніх років до моменту прийняття рішення про створення індустріального парку закінчені будівництвом об'єкти виробничого призначення та/або відсутні об'єкти виробничого призначення, що експлуатувалися протягом п'яти останніх років до моменту прийняття рішення про створення індустріального парку (крім об'єктів виробничого призначення вугледобувного підприємства та/або його окремого (суміжного) відокремленого підрозділу, який не має статусу юридичної особи, що було ліквідовано, перебуває в стадії ліквідації (припинення) або планується до ліквідації, на які не поширюються обмеження цієї статті)".

У зв'язку з цим абзац другий вважати абзацом четвертим.

8. Статтю 16 викласти в такій редакції:

"Стаття 16. Включення індустріального парку до Реєстру індустріальних парків або відмова у включенні індустріального парку до Реєстру індустріальних парків

1. Включення індустриального парку до Реєстру індустриальних парків відбувається протягом 45 робочих днів з моменту надходження до уповноваженого державного органу заяви від ініціатора створення.

Уповноважений державний орган у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України, розглядає документи протягом 21 робочого дня з дня надходження документів від ініціатора створення.

Уповноважений державний орган подає до Кабінету Міністрів України проект рішення про включення індустриального парку до Реєстру індустриальних парків або про відмову у включенні індустриального парку до Реєстру індустриальних парків.

2. При прийнятті рішення про включення індустриального парку до Реєстру індустриальних парків враховуються такі критерії:

1) доступність трудових ресурсів, необхідних для розвитку індустриального парку згідно з концепцією;

2) наявність та/або можливість залучення ініціатором створення фінансових та матеріально-технічних ресурсів, необхідних для розвитку індустриального парку згідно з концепцією;

3) підтримка індустриального парку з боку органів місцевого самоврядування та місцевих органів виконавчої влади;

4) очікувані результати функціонування індустриального парку згідно з концепцією передбачають залучення інвестицій, створення нових робочих місць, експорт продукції, залучення суб'єктів малого та середнього підприємництва.

3. Рішення про відмову у включенні індустриального парку до Реєстру індустриальних парків приймається у разі:

1) якщо земельна ділянка, використання якої планується для створення та функціонування індустриального парку, не відповідає вимогам, встановленим статтею 8 цього Закону;

2) відсутності підтримки індустриального парку з боку органів місцевого самоврядування та місцевих органів виконавчої влади;

3) наявності на території індустриального парку об'єктів виробничого призначення, визначених частиною п'ятою статті 14 цього Закону.

Відмова у включенні індустриального парку до Реєстру індустриальних парків не обмежує можливість повторного звернення ініціатора створення до уповноваженого державного органу з питанням включення індустриального парку до Реєстру індустриальних парків.

4. У рішенні про включення індустриального парку до Реєстру індустриальних парків зазначаються:

1) назва індустриального парку;

2) ініціатор створення індустриального парку;

3) строк, на який створено індустриальний парк;

4) місцезнаходження індустриального парку.

5. Уповноважений державний орган зобов'язаний протягом трьох робочих днів з дня прийняття Кабінетом Міністрів України рішення про включення індустриального парку до Реєстру індустриальних парків включити відповідний

індустріальний парк до Реєстру індустріальних парків, письмово повідомити ініціатора створення, керуючу компанію, відповідні місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування, а також розмістити відповідну інформацію на своєму офіційному веб-сайті".

Таким чином, створення на базі ЛМІ та Естонського наукового видавництва SSP ОУ «Медико-фармацевтичного «Індустріального парку» та «Медико-фармацевтичного кластеру «ЕвроЛьвівщина 2030», як складової системи інтеграційних компетенцій України до Європейського Союзу сприятиме підвищенню компетенцій політико-правової, фінансово-економічної, медико-фармацевтичної і соціально-гарантованої безпеки як на регіональному, так і на державному рівнях та вступу держави України до Європейського Союзу. Для співпраці в системі інтеграційних компетенцій необхідно запрошення до співпраці керівництва 10-ти фармацевтичних підприємств, що розташовано у м. Харків (ТОВ фармакологічна компанія «Здоров'я», ТОВ ХФ «Здоров'я народу», ТОВ «ДНЦЛЗ», АТ «Лекхім-Харків», ВАТ Хімфармзавод «Червона зірка», ЗАТ «Стома», ТОВ «Мікрофарм», ПАТ «Харківське підприємство по виробництву імунобіологічних та лікарських препаратів «Біолік», ТОВ «Науково-виробнича фармацевтична компанія «Ейм», ТОВ НДП «Ветеринарна медицина», ТОВ «Ветсинтез», Харківська державна біологічна фабрика). Це вимагає підтримки від Львівської обласної державної адміністрації та депутатів Львівської обласної ради щодо ініціювання перед Кабінетом Міністрів України створення на базі ЛМІ та Естонського наукового видавництва SSP ОУ «Медико-фармацевтичного «Індустріального парку» та «Медико-фармацевтичного кластеру «ЕвроЛьвівщина 2030».

Висновки. Законодавство України та нормативно-правові акти України сприяють підвищенню рівня компетенцій щодо створення на базі ЛМІ та Естонського наукового видавництва SSP ОУ «Медико-фармацевтичного «Індустріального парку» та «Медико-фармацевтичного кластеру «ЕвроЛьвівщина 2030», як складової системи інтеграційних компетенцій України до Європейського Союзу.

Конфлікт інтересів. Автори заявляють, що дослідження проводилося за відсутності будь-яких комерційних чи фінансових відносин, які можна було б розцінити як потенційний конфлікт інтересів.

Подяки. Автори висловлюють подяку генеральному директорові ЛМІ (д.м.н., в.о.проф. Гайдучок І.Г.) та професорсько-викладацькому складу кафедри медичного та фармацевтичного права, загальної і клінічної фармації Харківської медичної академії післядипломної освіти за сприяння та допомогу у проведенні дослідження.

Література.

1. The WHO and its partners will take a step-by-step approach to rebuilding the health care system – Director of the WHO Regional Office for Europe. *Interfax-Ukraine*. 19.05.2022. URL: <https://interfax.com.ua/news/interview/833319.html>.

2. Shapovalov V.V. (Jr.), Zbrozhek S.I., Shapovalova V.O. et al. Organizational and legal evaluation of availability of medicines' circulation for cancer patients. *Pharmacia*. 2018. Vol.65, N.2. P.17-22. URL: <http://bsphs.org/?magazine=organizational-and-legal-evaluation-of-availability-of-medicines-circulation-for-cancer-patients>.
3. Shapovalova V. The ICD-11 for the twenty-first century: the first view from the organizational, legal, clinical and pharmacological aspects. *SSP Modern Pharmacy and Medicine*. 2022. Vol.2. N.1. P.1-13. URL: <https://doi.org/10.53933/ssppmpm.v2i1.37>.
4. Kyryliuk T. Ministry of Health of Ukraine: During the war, 500 medical facilities were damaged, 40 of them were destroyed. *DW*. 07.05.2022. URL: <https://www.dw.com/uk/moz-ukrainy-povidomiaie-pro-poshkodzhennia-500-medzakladiv-40-z-nykh-zruinovano/a-61720855>.
5. Roshchina O. According to preliminary estimates of the Ministry of Health of Ukraine, 32 billion hryvnias are needed to restore these hospitals. *Ukrainian pravda*. 14.05.2022. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/05/14/7346216/>.
6. To date, about 500 pharmacies in the east of Ukraine have been destroyed – the First Deputy Minister of Health. *Interfax-Ukraine*. 26.05.2022. URL: <https://interfax.com.ua/news/interview/834959.html>.
7. Business relocation: more than 600 companies completed the relocation, 340 resumed work. *Interfax-Ukraine*. 28.05.2022. URL: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=c6d9e305-b4b9-4aea-8ab9-3b426fbb6615&title=RelokatsiiaBiznesu-PereizdZavershiliPonad600-Pidprimstv-340-VidnoviliRobotu>.
8. VoxUkraine Editorial Board. Industrial Parks of Ukraine ": an old rake on a fresh head? *VoxUkraine*. 05.06.2022. URL: <https://voxukraine.org/longreads/industrial-park/article-ua.html>.
9. Marchenko L. There will be a mass retraining of specialists: fired Ukrainians will be forced to change their profession. *Today.ua*. 05.06.2022. URL: <https://biz.today.ua/ru/gryadet-massovaya-perekvalyfykatsyya-spetsyalystov-uvolennyh-ukrayntsev-zastavyat-smenyt-professyyu/>.
10. Pavlysh A. What is the business mood after 100 days of war in the country - EBA poll. *Economical pravda*. 3.06.2022. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2022/06/3/687770/>
11. Vacancies for migrants: who are looking for employers in Lviv. *Economical pravda*. 06.04.2022. URL: <https://www.epravda.com.ua/rus/news/2022/04/6/685310/>
12. Voynalovych D. It became known which doctor Ukrainians most often turn to during the war. *RBC-Ukraine*. 08.06.2022. URL: <https://www.rbc.ua/ukr/stylar/stalo-izvestno-kakomu-vrachu-ukraintsy-chashche-1654688137.html>.
13. Kirsanov D. Pharmacy sale in the first months of the war. *Apteka.ua*. 30.05.2022. No. 10/11 (1331/1332). URL: <https://www.apteka.ua/article/636253>
14. Zbrozgek S. Reform of the healthcare system as a basis for streamlining the organization of circulation and availability of medicines for patients in the context of

the COVID-19 pandemic. *SSP Modern Pharmacy and Medicine*. 2021. Vol. 1. No. 2. P. 1-32. URL: <https://doi.org/10.53933/sspmmpm.v1i2.31.5>.

15. Osyntseva A. Organizational and legal study of the state of formation, development and distribution of polydrug addiction in the world and in Ukraine. *SSP Modern Pharmacy and Medicine*. Vol. 1 No. 2 (2021): Volume 1 No. 2 (2021). DOI: <https://doi.org/10.53933/sspmmpm.v1i2.26>.

16. Chuiev Y., Shapovalova V. Integrated ABC/VEN-analysis of drug prescriptions in pharmacotherapeutic schemes for relief of drunken forms of alcohol dependence. *SSP Modern Pharmacy and Medicine*. 2022. Vol.2. N.1. P.1-14. URL: <https://doi.org/10.53933/sspmmpm.v2i1.35>.

17. Hayduchok I., Shapovalov V. Forensic pharmacy and medicine: risks for pharmacotherapy of addiction and countering of illegal circulation of psychoactive substances in the COVID-19 pandemic. 2021. *SSP Modern Pharmacy and Medicine*. Vol.1. N.2. P.1-28. URL: <https://doi.org/10.53933/sspmmpm.v1i2.32>.

18. Ryabukha O. COVID-19 pandemic encourages to deepen the study of the thyroid gland: correlation portraits as a means of research in different directions of follicular thyrocytes activities. *SSP Modern Pharmacy and Medicine*. 2022. Vol. 2. No. 1. P. 1–21. URL: <https://doi.org/10.53933/sspmmpm.v2i1.40>.

19. Hayduchok I. Pharmacotherapy of systemic autoimmune diseases in conditions of the COVID-19 pandemic: innovative experimental study. *Science Review*. 2021. Vol.3. N.38. P.1-7. URL: https://doi.org/10.31435/rsglobal_sr/30072021/7619.

20. Shapovalova V.A., Zbrozhek S.I., Shapovalov V.V. et al. Forensic pharmacy: some risk factors in the formation of addictive health disorders. *Acta Scientific Pharmaceutical Science*. 2021. V.4. Iss.1. P.7-12. URL: <https://doi.org/10.3180/ASPS.2020.05.0651.7>.

21. Hayduchok I., Shapovalov B. Covid-19: multidisciplinary researches of forensic and pharmaceutical risks and causal relationships of unqualified medical care for patients during pandemic. 2022. *SSP Modern Law and Practice*. Vol.2. N.1. P.1-25. URL: <https://doi.org/10.53933/sspmplp.v2i1.39>.

22. Gudzenko A., Shapovalov V., Shapovalov V., Shapovalova V. Forensic pharmacy: analysis of complaints about the pharmaceutical provision for privileged categories of patients in Ukraine (experimental research). *Science Review*. 2021. V. 2. Iss. 37. P. 1 – 6. doi: https://doi.org/10.31435/rsglbal_sr/30042021/7517.

23. Shapovalov V.V. (Jr.), Shapovalova V.A., Shapovalov V.V. Development of forensic and pharmaceutical researches within the organization of pharmaceutical business, drug technology and pharmaceutical law in Ukraine concerning the turnover of controlled drugs and substances. *Health of Society*. 2021. Vol. 10. N. 3. P. 98-106. URL: <https://doi.org/10.22141/2306-2436.10.3.2021.246351>.

24. Shapovalov V.V. (Jr.), Shapovalova V.A., Shapovalov V.V. Forensic and pharmaceutical research on the impact of drugs on the safety, life and health of road users within the organization of pharmaceutical business, drug technology, pharmaceutical and medical law in Ukraine. *Health of Society*. 2021. Vol. 10. N. 4. P. 127-132. URL: <https://doi.org/10.22141/2306-2436.10.4.2021.246355>.

25. Shapovalova V., Zakharchenko I. Organizational and legal approaches to reforming of the law enforcement system of Ukraine: illegal circulation of psychoactive substances and addictive dependence. 2021. *SSP Modern Law and Practice*. Vol. 1. N.1. P.1–22. URL: <https://doi.org/10.53933/sspmlp.v1i1.20>.
26. Shapovalov (Jr.) V., Gudzenko A., Komar L., Butko A., Shapovalova V., Shapovalov V. Concerning the importance of forensic and pharmaceutical researches to improve patients' accessibility to medicines. *Pharmacia*. 2017. Vol.65. N.2. P. 23–29. URL: <http://bsphs.org/wp-content/uploads/2017/07/Shapovalov.pdf>.
27. Shapovalov (Jr.) V., Gudzenko A., Shapovalova V. et al. Forensic and pharmaceutical study of the presence of a causal link between the degree of alcohol abuse and qualification level of the respondents. *Pharmacia*. 2017. Vol. 66. N.3. P.31–39. URL: <http://bsphs.org/wp-content/uploads/2017/11/Shapovalov.pdf>.
28. Shapovalov (Jr.) V., Zbrozhek S., Gudzenko A. et al. Organizational and legal analysis of the pharmaceutical provision for the most common diseases of society. *International Journal of Pharmaceutical Sciences Review and Research*. 2018. Vol.51. N.1. P.118-124. URL: <http://globalresearchonline.net/journalcontents/v51-1/18.pdf>.
29. Shapovalova V.A., Shapovalov V.V. The clinical efficacy of the combined drug agent Valcophen in children. *Likars'ka sprava*. 1999. N.1. P.124–126.
30. Shapovalova V.O., Mykhailov V.S., Shapovalov V.V. The characteristics of the development of cataleptic phenomena during the action of a new Ukrainian neuroleptic--a butyrophenone derivative--in experiments on mice. *Fiziologichnyi zhurnal*. 1999. Vol.45. N.3. P 114–117.
31. Shapovalova V. O., Shapovalov V. V. Spasmophilia in children and the anticonvulsant properties of a new Ukrainian preparation containing a pyrimidine derivative. *Fiziologichnyi zhurnal*. 1998. Vol.44. N.5-6. P. 102–105.
32. Shapovalova V. O., Chernykh V. P. The physiological properties of the action of a new analgesic and antipyretic preparation. *Fiziologichnyi zhurnal*. 1997. Vol.43. N.1-2. P. 117–121.
33. Shapovalova V.O., Zbrozhek S.I., Shapovalov V.V. et al. Coronavirus disease pandemic 2019: growth of epidemic dangers. *Acta scientific pharmaceutical sciences*. 2020. Vol. 4. Iss. 7. P. 61 – 68. URL: <https://doi.org/10.31080/ASPS.2020.04.0559>.
34. Shapovalov V.V., Gudzenko A.A., Shapovalova V.A. et al. Forensic and pharmaceutical analysis of addictive morbidity because of the use of psychoactive substances in Ukraine. *Klin.inform.teledmed*.2020. Vol. 15. Iss. 16. P. 125-128. URL: <https://doi.org/10.31071/kit2020.16.02.11>.
35. Shapovalov V.V. Forensic and pharmaceutical study of abuse and developing the principles of reducing the demand for psychoactive substances of different classification and regulatory groups. *Farmatsevtychnyi zhurnal*. 2014. N. 2. P. 39-47.
36. Shapovalov (mol.) V.V., Shapovalov V.V., Shapovalova V.O. et al. Sudovofarmatsevtychni ryzyky: nenalezhne vykonannya profesiinykh oboviazkiv medychnym abo farmatsevtychnym pratsivnykom, shcho zavazhaie zabezpechenniu likarskymy zasobamy pilhovoho kontynhentu na osnovi farmatsevtychnoho prava. *Teoriia i praktyka pravoznavstva*. 2014. N.2(6). P.1-19.

37. Shapovalova V.A., Shapovalov V.V., Shapovalov V.V. et al. Forensic and pharmaceutical assessment of polydrug addiction at combined use of psychoactive substances. *Likarska sprava*. 2018. N.1-2(1146). P.171-177. URL: [https://doi.org/10.31640/JVD.1-2.2018\(29\)](https://doi.org/10.31640/JVD.1-2.2018(29)).
38. Vasina Yu.V., Shapovalov V.V., Shapovalova V.O. et al. Sudovo-farmatsevtichni aspekty porushen pravyl obihu psykhoaktyvnykh likarskykh zasobiv u zakladakh okhorony zdorovia. *Ukr. visnyk psyhovnevrolohii*. 2015. T.23. Vyp.1(82). S.123-127. URL: <https://uvnnpn.com.ua/>.
39. Shapovalova V., Shapovalov V. (Jr.), Shapovalov V. et al. Experience of the department of medical and pharmaceutical law, general and clinical pharmacy of the Kharkiv medical academy of postgraduate education concerning the educational process during the quarantine period caused by COVID-19. *Actual Problems of Medicine and Pharmacy*. 2021. Vol.2. N.2. P.1–20. URL: <https://doi.org/10.52914/apmp.v2i2.33>.
40. Ryshchenko O.O., Shapovalov V.V., Shapovalova V.O. et al. Sudovo-farmatsevtichne doslidzhennia rehionalnogo rivnia zabezpechennia likarskymy zasobamy patsientiv z neiroendokrynnymy onkolohichnymy zakhvoriuvanniamy na osnovi medychnoho ta farmatsevtichnoho prava. *Farmakom*. 2014. N.3. S.56-62. URL: http://sphu.org/wp-content/uploads/2017/01/Farmacom_3_2014.pdf.
41. Shapovalov Valentyn V., Shapovalov V.V., Shapovalova V.O. et al. Sudovo-farmatsevtichni ryzyky: nenalezhne vykonannia profesiinykh oboviazkiv medychnym abo farmatsevtichnym pratsivnykom, shcho zavazhaie zabezpechenniu likarskymy zasobamy pilhovoho kontynhentu na osnovi farmatsevtichnoho prava. *Teoriia i praktyka pravoznnavstva*. 2014. V.2. N.6. URL: <http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/63579>.
42. Haiduchok I.H., Shapovalova V.O., Shapovalov Val. V. et al. Rezhym kontroliu antybakterialnykh likarskykh zasobiv dlia farmakoterapii koronavirusnoi khvoroby (COVID-19) u patsientiv z dualnymy rozladamy: informatsiinyi lyst pro novovvedennia. *Ukrmedpatentinform MOZ Ukrainy*. K.: Ukrmedpatentinform MOZ Ukrainy.2020. N. 230-2020. 6 s.
43. Marchuk V. Industrial parks in Ukraine: 25 "growth point" for the next three years. *Ukrinform*. 02.10.2021. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3325847-industrialni-parki-v-ukraini-zamah-na-grivnu-a-udar-na-kopijku.html>.
44. Notification on the inclusion of the industrial park "KRONOSPAN RIVNE" in the Register of industrial (industrial) parks. *Ministry of Economics of Ukraine*. 16.07.2021. URL: <https://me.gov.ua/old/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=46799cfc-dd68-4997-8e4a-774b616a1cf1&title=PovidomlenniaProVkliuchenniaIndustrialnogoParku-kronospanRivne-DoRestruIndustrialnikh-promislovikh-Parkiv>
45. A new industrial park "I-town park" will be created in kyiv region. *Official website of the kyiv regional military administration*. 06.06.2022. URL: <https://koda.gov.ua/novyj-industrialnyj-park-l-taun-park-stvoryat-na-kyivshhyni/>
46. Boychuk O., Kasatkina O. New Law of Ukraine on Stimulating the Creation of Industrial Parks (infographics). *EBA*. 12.10.2021. URL: [19](https://eba.com.ua/novyj-</p>
</div>
<div data-bbox=)

[zakon-ukrayiny-stosovno-stymulyuvannya-stvorenniya-industrialnyh-parkiv-infografika/](#)

47. Gromov O. Industrial parks: how to revive efficiency. Government courier. 02.09.2021. URL: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/industrialni-parki-yak-ozhiviti-efektivnist/>.

48. Law of Ukraine "On Amendments to the Law of Ukraine "On Industrial Parks "and some other legislative acts of Ukraine on attracting investment in the industrial sector of the economy by stimulating the creation of industrial parks". *Verkhovna Rada of Ukraine*. 07.09.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1710-IX#Text>.